

4. Заборовський В. В. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2015. Випуск 31. С. 115-118.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Храпенко Олена Олегівна**

Хорунжий О.А.

*студент 1-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРИНЦИП НЕЗАЛЕЖНОСТІ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ

Адвокатура у своїй діяльності базується на *принципах* (лат. *princīpiūm* — початок, основа), які є основоположними та направляючими орієнтирами для кожного адвоката у здійсненні професійної діяльності. Одним з основних принципів організації інституту адвокатури є принцип незалежності, що закріплено в Конституції України — основному законі держави: *«Незалежність адвокатури гарантується»* [1]. Це зумовлює вагомую роль саме принципу незалежності серед інших принципів організації інституту адвокатури і викликає потребу в детальному його розгляді.

Принцип незалежності визначено Загальним кодексом правил для адвокатів держав Європейського Співтовариства [2], наголошується на незалежності адвоката, під якою розуміється недопустимість підпорядкування адвоката будь-кому при виконанні своїх професійних доручень, впливу третіх осіб. Незалежність, як ознака існування адвокатури, є важливим фактором при визначенні місця та ролі адвокатури в суспільстві. Насамперед, через те, що тільки незалежна адвокатура може здійснювати ефективний захист прав та законних інтересів людини і громадянина в державі. Проте, незалежність адвокатури треба розуміти як невідомість органам влади, місцевого самоврядування. Ні в якому разі не можна говорити про незалежність адвокатури від вимог закону. Незалежність адвокатів при виконанні своїх функцій полягає, перш за все, у незалежності адвокатури від органів виконавчої, судової влади, а також об'єднань громадян (політичних партій, рухів та інших громадських організацій). Цей принцип перш за все забезпечується громадським (недержавним) характером формування адвокатури, як добровільного самостійного незалежного об'єднання

професійних юристів і полягає в тому, що юридична допомога щодо захисту прав і законних інтересів особи здійснюється представниками незалежної юридичної професії. З метою додержання принципу незалежності в своїй діяльності адвокати повинні мати можливість виконувати свої обов'язки без будь-якого втручання, зокрема, з боку державних органів, а також без утиску власних інтересів. Адвокат не може працювати в суді, прокуратурі, нотаріаті (крім країн прецедентного (загального) права, в яких немає чіткої межі між адвокатською і нотаріальною діяльністю), органах внутрішніх справ, національної безпеки, державному управлінні. Принцип незалежності є основоположним у діяльності адвокатури, оскільки завдяки йому виконуються професійні повноваження адвокатів, спрямовані на захист прав і свобод людини, забезпечення конституційного права кожного на правову допомогу.

Саме при реалізації завдань адвокатури, що полягають у сприянні людині захистити свої права від порушень, які допускаються, зокрема, й посадовими особами та державою, адвокатура має керуватися принципом незалежності. Без цього неможливо здійснювати професійну адвокатську діяльність, протистояти тим, хто діє поза правовим полем, порушує чинне законодавство, посягає на права і свободи людини і громадянина, на законні інтереси юридичних осіб тощо.

Наприклад, Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлює певні гарантії принципу незалежності в адвокатській діяльності: зокрема, містить заборону будь-якого втручання в адвокатську діяльність, заборону розголошувати відомості, що становлять предмет адвокатської таємниці. У Кримінальному кодексі України передбачено відповідальність за будь-яке втручання в діяльність захисника чи представника особи.

Правила адвокатської етики також розглядають як необхідну умову належного здійснення адвокатської діяльності незалежність адвоката у виконанні своїх професійних прав, обов'язків, що «передбачає його свободу від будь-якого зовнішнього впливу, тиску чи втручання в його діяльність, зокрема з боку державних органів, а також впливу своїх особистих інтересів». Правилами встановлюється обов'язок адвоката протистояти будь-яким спробам посягання на його незалежність. Про дотримання принципу незалежності йдеться у багатьох статтях Правил, які регулюють взаємовідносини адвоката з клієнтом, учасниками судового процесу, судом, іншими особами, державними органами.

Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства передбачає, що для членів суспільства існування вільної, незалежної професії поряд з додержанням правових норм є найважливішою гарантією захисту прав людини перед державною владою та іншими інтересами суспільства.

Таким чином, принцип незалежності у організації інституту адвокатури є основоположним і невід’ємним базисом існування і діяльності інституту адвокатури. Саме існування принципу дає змогу адвокатам неупереджено і відсторонено від будь-яких інших інтересів представляти саме інтереси клієнта. Без принципу незалежності неможливе досягнення основної мети інституту адвокатури: неупереджено надавати захист та представляти інтереси, а отже і існування адвокатури взагалі.

Список використаної літератури:

1. Конституція України Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. с. 141. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Урядовий кур’єр. 2010. № 215.
3. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства від 01.10.1988. Бюлетень законодавства і юридичної практики України «Адвокатура в Україні». 2000 р. № 1. Київ: «Юрінком». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343#Text.
4. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. Редакція від 16.10.2020 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top>.
5. Про адвокатуру і адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. Редакція від 05.01.2017 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
6. Фазекош О. Проблема незалежності адвокатури від Давнього Риму до сьогодення. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zib.com.ua/ua/print/138956-problema_nezalezhnosti_advokaturi_vid_davnogo_rimu_do_sogode.html.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Нестерчук Лілія Петрівна.**